

Մարիամ, որ հղիացել էս առանց մեղք գործելու, աղերսում ենք քեզ,
աղոթիր մեզ համար: Ամեն:

Պաուլո Կոելյո

ՏԱՍՆՄԵԿ ՐՈՊԵ

ՎԵՊ

Պ ԱԻ Ն Ս Յ
Երևան 2009

Paulo Coelho
ONZE MINUTOS

Կոելյո, Պաուլո

ՏԱՍՆՄԵԿ ՐՈՊԵ. –Վեպ, Եր.: Գիտանք, 2009, 178 էջ.

Այս գիրքը պատկանում է հայտնի բրազիլացի գրող, աշխարհահռչակ «Ալքիմիկոս» վեպի հեղինակ Պաուլո Կոելյոյի գրչին: Սա պատմություն է Մարիա անունով մի մարմնավաճառի և նրա երազանքների, հասունացման ու սիրո մասին՝ գեղեցիկ պատմություն, որն սկսվում է հեքիաթի պես և հեքիաթի պես էլ լավ ավարտվում է: 11 րոպե. այդքան է սովորաբար տևում սեռահարաբերությունը: Բազում տղամարդկանց ու կանանց համար դա թմրանյութ է, որը թույլ է տալիս մոռանալ իրենց խնդիրների մասին, ինքնահաստատման միջոց է, մտերմության չբավարարված կարիքի փոխհատուցում կամ ձանձրալի պարտականություն՝ ամեն ինչ, միայն թե ոչ «մարմնի լեզու, որով խոսում է հոգին»: Անցնելով ամենատարբեր փորձությունների միջով՝ Մարիան ի վերջո հասկանում է, որ իսկական սեռազգայական վայելքն անհնար է առանց մարմինների և հոգիների ներդաշնակության, ինչը մարդուն կարող է պարզևե՛լ միայն իսկական Սերը:

ISBN 978-99941-822-3-7

© Paulo Coelho, 2003

www.paulocoelho.com

This edition was published by arrangements with
Saint Jordi Asociados, Barcelona, SPAIN

All rights reserved

© Գիտանք, հայերեն թարգմանության համար, 2007

Լինում է չի լինում մի մարմնավաճառ՝ Մարիա անունով:

Մի րոպե: «Լինում է չի լինում». սա մանկական հեքիաթն սկսելու լավագույն ձևն է, մինչդեռ «մարմնավաճառը» մեծահասակների բառ է: Ինչպե՞ս կարելի է այսպիսի ակնառու հակասությամբ սկսել պատումը: Բայց քանի որ մեր գոյության ամեն մի պահի մի ուղքով հեքիաթում ենք, իսկ մյուսով՝ անդր-դի եզրին, պահպանենք այս սկիզբը:

Լինում է չի լինում մի մարմնավաճառ՝ Մարիա անունով:

Բոլոր մարմնավաճառների նման նա կույս ու անմեղ էր ծնվել և քանի դեռ դեռահաս էր, երագուն էր, որ մի օր կհանդիպի իր անուրջների տղամարդուն (հարուստ, գեղեցիկ, խելացի), կամուսնանա նրա հետ (հարսանյաց զգեստով), նրանից երկու զավակ կունենա (որոնք հռչակավոր կդառնան), կապրի գեղեցիկ տանը (ծովահայաց): Նրա հայրը շրջիկ առևտրական էր, մայրը՝ դերձակուհի: Նրանց քաղաքում, որը Բրազիլիայի հյուսիս-արևելքում էր, կար ընդամենը մի կինոթատրոն, մի գիշերային ակումբ և մի դրամատուն. ահա թե ինչու էր Մարիան սպասում այն օրվան, երբ առանց նախազգուշացնելու կհայտնվի չքնաղ արքայազնը, կհմայի իր սիրտը, և ինքը նրա հետ կմեկնի նվաճելու աշխարհը:

Քանի որ չքնաղ արքայազնը չէր երևում, մնում էր միայն երագել: Նա առաջին անգամ սիրահարվեց տասնմեկ տարեկանում, երբ ուղքով գնում էր տարրական դպրոց: Պարապմունքների հենց առաջին օրը նկատեց, որ ճանապարհին ինքը մեռակ չէ. իրենից ոչ հեռու քայլում էր մի տղա, որն ապրում էր հարևանությամբ և նույն ժամին էր գնում դպրոց: Նրանք բառ իսկ չէին փոխանակել, սակայն Մարիան զգաց, որ իրեն ամենից ավելի դուր են գալիս այն պահերը, որոնք նա անցկացնում էր փոշոտ ճանապարհին՝ չնայած ծարավին, հոգնածությանը, կիզիչ արևին, չնայած այն բանին, որ տղան արագ էր քայլում, իսկ ինքը նրանից հետ չմնալու համար ուժասպառ էր լինում:

Այս տեսարանը կրկնվում էր մի քանի ամիս շարունակ. Մարիան, որն առում էր սովորելը և հեռուստացույցից բացի այլ զվարճալիք չունեիր, սկսեց փափագել, որ ժամանակն արագ անցնի. նա տանջվելով սպասում էր, թե երբ է գնալու դպրոց, իսկ հանգստյան օրերը համարում էր տաղտկալի: Քանի որ ժամանակն ավելի դանդաղ է անցնում երեխայի, քան մեծահասակի համար, նա տառապում էր, օրերը անվերջանալի էին թվում, քանզի նրան ընծայում էին ընդամենը տասը րոպե՝ անցկացնելու իր սիրելիի հետ, իսկ մնացած հազարավոր րոպեները՝ մտածելու նրա մասին, պատկերացնելու, թե ինչքան լավ կլինեիր, եթե իրենք կարողանային խոսել:

Եվ ահա մի առավոտ տղան մոտեցավ նրան ու հարցրեց, թե կարող է

արդյոք իրեն մատիտ փոխ տալ: Մարիան չպատասխանեց, ձևացրեց, թե ջղայնացած է նրա անվայել արարքից, և արագացրեց քայլերը: Նա սարսափից քարացել էր՝ տեսնելով իր կողմը եկող տղային. վախենում էր, որ նա կկռահի, թե ինքն ինչպես է սիրում նրան, ինչպես է սպասում, ինչպես է երագում է նրա ձեռքը բռնել, անցնել դպրոցի դռան կողքով ու շարունակել ճանապարհը մինչև վերջ, որտեղ, ինչպես ասում են, մեծ քաղաքն էր՝ վիպական հերոսներով, արվեստի մարդկանցով, մեքենաներով, բազմաթիվ կինոթատրոններով և ամեն տեսակ հրաշալիքներով:

Ամբողջ օրը Մարիան չէր կարողանում կենտրոնանալ դասերի վրա: Նա տանջվում էր, որ իրեն այդպես անհեթեթ պահեց, բայց և միաժամանակ ուրախ էր, որ տղան նույնպես նկատել էր իրեն: Մատիտը խոսակցություն սկսելու պատրվակ էր միայն. երբ նա մոտեցավ, Մարիան նկատեց, որ նրա գրպանում գրիչ կար: Նա տենչում էր պահ առաջ տեսնել տղային: Այդ գիշեր և դրան հաջորդող բոլոր գիշերներին մտովի ջոկջոկում էր նրան պատասխանելու բոլոր տարբերակները, մինչև որ գտավ՝ ինչպես սկսել իրենց պատմությունը, որը երբեք չի վերջանալու:

Բայց տղան այլևս ոչ մի անգամ չդիմեց նրան: Նրանք շարունակում էին միասին գնալ դպրոց. Մարիան երբեմն առջևից էր քայլում՝ մատիտը պահած աջ ձեռքում, երբեմն էլ հետևից, որպեսզի հնարավորություն ունենար քնքշանքով դիտել տղային: Նրան մնում էր միայն լռելյայն սիրել ու տառապել մինչև ուսումնական տարվա վերջը:

Արձակուրդի օրերին, որոնք անվերջանալի էին թվում, նա մի առավոտ արթնացավ՝ ազդրերն արյան մեջ, և կարծեց, թե մեռնում է: Ուստի որոշեց տղային նամակ թողնել՝ խոստովանությամբ, որ նա իր կյանքի ամենամեծ սերն էր, իսկ հետո փախչել *sertão*, որտեղ իրեն կպատառոտեր փոխակերպուկ գայլը կամ անգլուխ ջորին՝ մեկն այն վայրի գազաններից (առասպելական), որոնք ահաբեկում էին շրջակայքում ապրող գյուղացիներին: Այսպիսով, ծնողները չէին ողբա իր մահը, քանի որ աղքատները հույսը չեն կորցնում՝ չնայած դժբախտություններին, որոնք թափվում են նրանց գլխին:

Նրանք կկարծեին, թե դստերն առևանգել է հարուստ ու անզավակ մի ընտանիք, և մի օր նա կվերադառնա՝ փառքի ու փողի մեջ թաղված, մինչդեռ իր առաջին (և հավիտենական) սերը չի կարողանա մոռանալ իրեն և ամեն առավոտ կտառապի, որ այլևս չէր խոսել իր հետ:

Նա չհասցրեց նամակ գրել, քանի որ մայրը ներս մտավ և կարմիր բծերով սավանը տեսնելով՝ ժպտաց ու ասաց.

- Ահա և դու մեծացար, փոքրիկս:

Մարիան ցանկանում էր իմանալ, թե ինչ կապ կար մեծանալու և արյան միջև, որը ծորում էր ազդրերի միջով, բայց մայրը չկարողացավ ինչպես հարկն է բացատրել: Լոկ հասկացրեց, որ դա բնական է, և այսուհետ նա պետք է տիկնիկի բարձից ոչ մեծ միջադիր կրի ամսվա չորս կամ հինգ օրը: Մարիան նրան հարցրեց, թե տղամարդիկ էլ փոքր խողովա՞կ են օգտագործում, որ իրենց տաբատները չարյունոտվեն, և իմացավ, որ դա տեղի է ունենում միայն կանանց հետ:

Նա իր բողոքն արտահայտեց Աստծուն, բայց ի վերջո սկսեց ընտելանալ դաշտամին: Սակայն չէր ընտելանում տղայի բացակայությանը և իրեն անընդհատ հանդիմանում էր, որ այդպես հիմարաբար վարվեց՝ փախչելով նրանից, ինչն ավելի քան ցանկալի էր: Դասերի սկսվելու նախորդ օրը նա մտավ իրենց քաղաքի միակ եկեղեցին և Սուրբ Անտուանին խոստացավ, որ ինքն առաջինը կխոսի տղայի հետ:

Յաջորդ օրը Մարիան հնարավորին չափ պճնվեց. հագավ զգեստը, որը մայրը հատուկ կարել էր դասերի սկսվելու առթիվ, և դուրս եկավ՝ Աստծուն շնորհակալություն հայտնելով, որ արձակուրդը վերջապես ավարտվեց: Բայց տղան չէրկաց: Վախով լի մի ամբողջ շաբաթ անցավ, մինչև որ նա ընկերներից իմացավ, որ տղան հեռացել է քաղաքից:

- Յեռու տեղ է մեկնել, - ասաց ինչ-որ մեկը:

Այդ պահին Մարիան հասկացավ, որ որոշ բաներ կարելի է կորցնել առմիշտ: Ու նա իմացավ, որ կար մի վայր՝ «հեռու տեղ» անվանումով, որ աշխարհը հսկայական էր, իսկ իր քաղաքը՝ փոքր, և որ ամենահետաքրքիր մարդիկ ի վերջո միշտ հեռանում էին այստեղից: Ինքն էլ կցանկանար հեռանալ, բայց դեռ շատ դեռատի էր: Այդուհանդերձ, փոշոտ փողոցներին նայելով՝ որոշեց, որ մի օր ինքն էլ կհետևի տղային: Ինը ուրբաթ անց՝ ըստ իր կրոնի կանոնի, նա հաղորդվեց և Սուրբ Կույսին խնդրեց իրեն մի օր դուրս բերել այստեղից:

Որոշ ժամանակ Մարիան վշտացած էր՝ զուր փորձելով գտնել տղայի հետքը, բայց ոչ ոք չգիտեր՝ ուր են տեղափոխվել նրա ծնողները: Այդ ժամ նրան սկսեց թվալ, թե աշխարհը անչափ մեծ է, իսկ սերը՝ վտանգավոր. Կույս Մարիանը այնքան հեռու է, մտածեց նա, որ հազիվ թե ունկ դնի երեխաների խնդրանքներին:

Անցավ երեք տարի: Նա աշխարհագրություն և մաթեմատիկա էր ուսանում, հեռուստասերիալներ դիտում, դպրոցում գաղտուկ թերթում էր իր առաջին անպարկեշտ հանդեսները և օրագիր էր պահում, որտեղ մտքեր էր գրառում իր միապաղաղ կյանքի և այն մասին, թե ինչպես է փափագում ճանաչել այն, ինչ ուսուցանել էին իրեն՝ օվկիանոսը, չալմա կրող մարդկանց, թան-

կարծեք զարդերով նրբագեղ կանանց... Բայց քանի որ ոչ ոք չի կարող ապրել անհրակաճանալի իղծերով, հատկապես եթե մայրդ դերձակ է, իսկ հայրդ մշտապես բացակայում է, նա շուտով հասկացավ, որ պետք է ավելի շատ ուշադրություն դարձնել այն ամենին, ինչ տեղի էր ունենում իր շուրջը: Նա սովորում էր, որպեսզի գտնի իր տեղը կյանքում, և միաժամանակ փնտրում էր նրան, ում կարող էր հաղորդակից դարձնել արկածալից կյանքի մասին իր երազանքներին: Երբ բոլորեց նրա տասնհինգ տարին, Մարիան սիրահարվեց մի պատանու, ում հանդիպել էր Սուրբ շաբաթվա եկեղեցական թափոռի ժամանակ:

Նա չկրկնեց իր անցած օրերի սխալը. նրանք խոսեցին, ընկերացան, ապա միասին գնում էին կինոթատրոն և երեկույթների: Մարիան նորից համոզվեց, որ սերն ուժգնանում է ոչ թե սիրածի ներկայությունից, այլ բացակայությունից. նա անընդհատ կարոտում էր ընկերոջը, ժամեր շարունակ պատկերացնում, թե ինչ է ասելու իրենց հաջորդ հանդիպման ժամանակ, և մտաբերում էր միասին անցկացրած յուրաքանչյուր պահ՝ փորձելով հասկանալ, թե ինչն է լավ արել, իսկ ինչն՝ վատ: Մարիային դուր էր գալիս իրեն պատկերացնել իբրև փորձառու մի աղջիկ, որը մի անգամ ձեռքից բաց էր թողել նրան, ում սիրում էր, և գիտեր, թե դա ինչ ցավ է պատճառում: Այժմ վճռել էր ամբողջ ուժով պայքարել այս պատանու համար. այդ հանուն նրա էր, որ ինքը պատաստ էր ամուսնանալ, մայրանալ և ապրել ծովահայաց տանը:

Այդ մասին խոսեց մոր հետ, բայց նա թախանձեց.

- Դեռ շա՛տ շուտ է, աղջիկս:

- Բայց դու տասնվեց տարեկան ես ամուսնացել հայրիկի հետ:

Մայրը չէր ցանկանում բացատրել, որ դա անսպասելի հղիության պատճառով էր, ուստի և դիմեց «այն ժամանակներն ուրիշ էին» փաստարկին՝ խոսակցությունը փակելու համար:

Հաջորդ օրը Մարիան և պատանին գնացին զբոսնելու շրջակա դաշտերում: Մի քիչ զրուցեցին, Մարիան հարցրեց, թե նա արդյոք կցանկանար շրջագայել, իսկ պատանին պատասխանելու փոխարեն նրան իր գիրկն առավ ու համբուրեց:

Առաջին համբու՛լը: Ինչքա՛ն էր երագել այդ մասին: Բնապատկերն էլ արտասովոր էր՝ թռչող ձկնկուլներ, մայրամուտ, կիսաանապատային տեղանքի վայրի գեղեցկություն և հեռվից եկող երաժշտության հնչյուններ: Մարիան ձևացրեց, թե ուզում է խույս տալ, բայց հաջորդ պահին արդեն փարվել էր նրան՝ ընդօրինակելով այն, ինչ բազմիցս տեսել էր շարժանկարներում, հանդեսներում և հեռուստացույցով. նա շուրթերը ամուր հպեց պատանու շուրթերին՝ գլուխը մեկ աջ, մեկ ձախ թեքելով՝ ենթարկ-

վելով շարժմանը, որը դուրս էր իր վերահսկումից: Պատանու լեզուն երբեմն դիպչում էր նրա ատամներին, և այդ զգացումը Մարիային հրաշալի թվաց:

Հանկարծ պատանին կանգ առավ:

- Ի՞նչ է, չե՞ս ուզում, - հարցրեց նա:

Ինքն ի՞նչ պետք է պատասխաներ: Որ ուզո՞ւմ է: Իհարկե ուզում էր: Բայց կինը պետք է այսպես չհանձնվի, հատկապես՝ ապագա ամուսնուն, այլապես նա իր ողջ կյանքում կհամարի, որ իր կինը հեշտությամբ համաձայնում է ամեն բանի: Ուստի և գերադասեց լռել:

Պատանին նրան նորից առավ իր ձեռքերի մեջ, բայց այս անգամ արդեն առանց առաջվա խանդավառության: Նա դարձյալ կանգ առավ՝ կարմրատակած, և Մարիան հասկացավ, որ ինչ-որ բան այնպես չէ, բայց համարձակություն չունեցավ նրան հարցնելու: Չեռք ձեռքի տված նրանք վերադարձան քաղաք՝ գրուցելով կողմնակի բաների մասին, ասես ոչինչ չէր եղել:

Իսկ երեկոյան, համոզված, որ ինչ-որ կարևոր բան էր տեղի ունեցել, Մարիան բառերն ընտրելով գրի առավ իր օրագրում.

Երբ հանդիպում ենք ինչ-որ մեկի ու սիրահարվում, թվում է, թե ամբողջ աշխարհը միաբան է մեզ հետ. ես հասկացա դա այսօր մայրամուտին: Բայց եթե ինչ-որ բան այն չէ, ապա ամեն բան խորտակվում է ու չքանում: Չկնկուկները, հեռվից հնչող երաժշտությունը, նրա շուրթերի համը: Ինչպե՞ս կարող էր այդ գեղեցկությունը, որ մի քանի րոպե առաջ դեռ կար, անհետանալ այդպիսի արագությամբ: Կյանքը շատ սրընթաց է. մենք մի քանի վայրկյանում երկնքից տապալվում ենք գեհեն:

...Գրառում Մարիայի օրագրում՝ արված այն երեկոյան, երբ նա ծանոթացել էր Տերենսի հետ.

Նա մեջբերում էր Սադից, ում գրած ոչ մի տող ես երբեք չեմ կարդացել, բայց արդեն լսել եմ սադակականությանը վերաբերող ավանդական մեկնաբանությունները. մարդը ճանաչում է իրեն սոսկ այն դեպքում, երբ հասնում է իր վերջնակետին: Դե ինչ, դա ճիշտ է: Բայց և նմանապես սխալ է, քանի որ պարտադիր չէ, որ նա ամեն բան իմանա իր մասին: Մարդ արարածը ստեղծված է ոչ միայն իմացություն ձեռք բերելու, այլև հող վարելու, անձրևի սպասելու, հացահատիկ ցանելու, բերք հավաքելու, հաց թխելու համար: Իմ ներսում երկու կին կա. մեկը փափագում է ճանաչել բերկրանքը, կիրքը, այն արկածները, որ կյանքը կարող է մատուցել իրեն, երկրորդը

ստորուկ է առօրեականության, ընտանեկան օջախի, այն ամենի, ինչ կարելի է ծրագրել ու իրագործել: Ես միաժամանակ տանտիրուհի եմ և մարմնավաճառ, և երկուսս էլ նույն մարմնի մեջ պայքարում ենք իրար դեմ: Կնոջ հանդիպումը ինքն իր հետ խաղ է, որը լուրջ վտանգ է պարունակում: Աստվածային պար: Երբ հանդիպում ենք ինքներս մեզ, մենք աստվածային էներգիայի երկու թանձրուկ ենք, երկու աշխարհ, որոնք բախվում են միմյանց: Եվ եթե այդ հանդիպումը ինչպես հարկն է չկազմակերպվի, ապա մի աշխարհը կոչնչացնի մյուսին: